

॥ श्रीः ॥

॥ जीवन्मुक्तानन्दलहरी ॥

पुरेपौरान्पश्यन्नरयुवतिनामाकृतिमया-
न्सुवेषान्स्वर्णालंकरणकलितांश्चित्रसदृशान् ।
स्वयं साक्षादृष्टेत्यपि च कलयंस्तैः सह रम-
न्मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ १ ॥

वने वृक्षान्पश्यन्दलफलभरान्नम्रसुशिखा-
न्धनच्छायाच्छन्नान्बहुलकलकूजद्विजगणान् ।
भजन्धस्योरात्रादवनितलकल्पैकशयनो
मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ २ ॥

कदा चित्प्रासादे क्वचिदपि च सौधेषु धनिनां
कदा काले शैले क्वचिदपि च कूलेषु सरिताम् ।
कुटीरे दान्तानां मुनिजनवराणामपि वस-
न्मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ ३ ॥

क्वचिद्बालैः सार्धं करतलगतालैः सहसितैः
क्वचित्तारुण्यालंकृतनरवधूभिः सह रमन् ।
क्वचिद्बृद्धैश्चिन्ताकुलितहृदयैश्चापि विलप-
न्मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ ४ ॥

कदाचिद्विद्वद्विर्विदिषुभिरत्यन्तनिरतैः
 कदाचित्काव्यालंकृतिरसरसालैः कविवरैः ।
 कदाचित्सत्तर्कैरनुमितिपरैस्तार्किकवरै-
 मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ ५ ॥

कदा ध्यानाभ्यासैः क्वचिदपि सपर्यां विकसितैः
 सुगन्धैः सत्पुष्पैः क्वचिदपि दलैरेव विमलः ।
 प्रकुर्वन्देवस्य प्रमुदितमनाः संनतिपरो
 मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ ६ ॥

शिवायाः शंभोर्वा क्वचिदपि च विष्णोरपि कदा
 गणाध्यक्षस्यापि प्रकटितवरस्यापि च कदा ।
 पठन्वै नामालिं नयनरचितानन्दसरितो
 मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ ७ ॥

कदा गङ्गाम्भोभिः क्वचिदपि च कूपोत्थसलिलैः
 क्वचित्कासारोत्थैः क्वचिदपि सदुष्णैश्च शिशिरैः ।
 भजन्स्नानं भूत्या क्वचिदपि च कर्पूरनिभया
 मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ ८ ॥

कदाचिज्जागत्यां विषयकरणैः सव्यवहर-
 न्कदाचित्स्वप्नस्थानपि च विषयानेव च भजन ।
 कदाचित्सौषुप्तं सुखमनुभत्रन्नेव सततं
 मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ ९ ॥

कदाप्याशावासाः क्वचिदपि च दिव्याम्बरधरः
 क्वचित्पञ्चस्योत्थां त्वचमपि दधानः कटितटे ।
 मनस्वी निःसङ्गः सुजनहृदयानन्दजनको
 मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ १० ॥

कदाचित्सत्त्वस्थः क्वचिदपि रजोवृत्तिसुगत-
 स्तमोवृत्तिः क्वापि त्रितयरहितः क्वापि च पुनः ।
 कदाचित्संसारी श्रुतिपथविहारी क्वचिदहो
 मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ ११ ॥

कदाचिन्मौनस्थः क्वचिदपि च वाग्वादनिरतः
 कदाचित्सानन्दं हसितरभसस्त्यक्तवचनः ।
 कदाचिल्लोकानां व्यवहृतिसमालोकनपरो
 मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ १२ ॥

कदाचिच्छक्तीनां विकचमुखपद्मेषु कमलं
 क्षिपंस्तासां क्वापि स्वयमपि च गृह्णन्स्वमुखतः ।
 तदद्वैतं रूपं निजपरविहीनं प्रकटय-
 न्मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ १३ ॥

क्वचिच्छैवैः सार्थं क्वचिदपि च शाक्तैः सह वस-
 न्कदा विष्णोर्भक्तैः क्वचिदपि च सौरैः सह वसन् ।
 कदा गाणापत्यैर्गतसकलभेदोऽद्वयतया
 मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ १४ ॥

निराकारं क्वापि क्वचिदपि च साकारममलं
 निजं शैवं रूपं विविधगुणभेदेन बहुधा ।
 कदाश्चर्यं पश्यन्किमिदमिति हृष्यन्नपि कदा
 मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ १५ ॥

कदाद्वैतं पश्यन्नखिलमपि सत्यं शिवमयं
 महावाक्यार्थनामवगतिसमभयासवशतः ।
 गतद्वैताभासः शिव शिव शिवेत्येव विलप-
 न्मुनिर्न व्यामोहं भजति गुरुदीक्षाक्षततमाः ॥ १६ ॥

इमां मुक्तावस्थां परमशिवसंस्थां गुरुकृपा-
 सुधापाङ्गव्याप्यां सहजसुखवाप्यामनुदिनम् ।
 मुहुर्मज्जन्मज्जन्भजति सुकृतैश्चेन्नरवरः
 सदा त्यागी योगी कविरिति वदन्तीह कवयः ॥ १७ ॥

इति श्रीमत्परमहसपरिव्राजकाचार्यस्य श्रीगेविन्दभगव-
 त्पूज्यपादशिष्यस्य श्रीमच्छकरभगवतः कृतौ
 जीवन्मुक्तानन्दलहरी संपूर्णा ॥

Jīvanmuktānanda laharī

1. Pure paurān paśyan nara yuvati nāmā kṛtimayān
suveśansvarṇālaṃ karaṇa kalitāṃ śvitrasa dṛśān |
svayaṃ sāksādr̥ṣṭetyapi ca kalayaṃastaiḥ saha raman
munir na vyāmohaṃ bhajati guru dīkṣākṣatataṃ ||
2. Vane vṛkṣān paśyan dala phala bharān namra suśikhān
ghanac chāyāchan nan bahula kala kūjaddi ja gaṇān |
bhajan ghasro rātrādavani tala kalpaika śayano
munir na vyāmohaṃ bhajati guru dīkṣākṣatataṃ ||
3. Kadā cid prāsāde kva cid api ca saudheṣu dhanināṃ
kadā kāle śaile kva cid api ca kūleṣu saritāṃ |
kuṭīre dāntānāṃ muni jana varāṇāṃ api vasan
munir na vyāmohaṃ bhajati guru dīkṣākṣatataṃ ||
4. Kva cid bālaiḥ sārddhaṃ karatala gatalaiḥ saha sitaiḥ
kva cit tāruṇyālaṃ kṛtanara vadhūbhiḥ saha raman
kva cid vṛddhai śvintākulita hṛdayaiśvāpi vilapan
munir na vyāmohaṃ bhajati guru dīkṣākṣatataṃ ||
5. Kadā cid vidvadbhir vividiṣubhir atyanta nirataiḥ
kadā cid kāvyālaṃ kṛti rasa rasālaiḥ kavi varaiḥ |
kadā cit sat tarkair anumiti parais tār̥kika varair
munir na vyāmohaṃ bhajati guru dīkṣākṣatataṃ ||
6. Kadā dhyānābhyāsaiḥ kva cid api saparyāṃ vikasitaiḥ
sugandhaiḥ sat puṣpaiḥ kva cid api dalair eva vimalaḥ |
prakurvan devasya pramudita manāḥ saṃnati pare
munir na vyāmohaṃ bhajati guru dīkṣākṣatataṃ ||
7. Śivāyāḥ śambhor vā kva cid api ca viṣṇor api kadā
gaṇādhyakṣasyāpi prakāṭita varasyāpi ca kadā |
paṭhanvai nāmāliṃ nayanara citānanda sarito
munir na vyāmohaṃ bhajati guru dīkṣākṣatataṃ ||
8. Kadā gaṅgāmbhobhiḥ kva cid api ca kūpottha salilaiḥ
kva cit kāsārotthaiḥ kva cid api saduṣṇaiś ca śiśiraiḥ |
bhajan snānaṃ bhūtyā kva cid api ca karpūra nibhayā
munir na vyāmohaṃ bhajati guru dīkṣākṣatataṃ ||
9. Kadā cij jāgartyāṃ viṣaya karaṇaiḥ savya vaharan
kadā cit svapnas dhānapi ca vipayān eva ca bhajan |
kadā cit sauṣuptaṃ sukham anubhatranneva satataṃ
munir na vyāmohaṃ bhajati guru dīkṣākṣatataṃ ||
10. Kadāpyāśāvāsāḥ kva cid api ca divyāṃ baradharāḥ
kva cit pañcasyotthāṃ tvacam api dadhanaḥ kaṭitate |
manaśvī niḥsaṅgaḥ sujana hṛdayānanda janako
munir na vyāmohaṃ bhajati guru dīkṣākṣatataṃ ||

11. Kadā cit sattva staḥ kva cid api rajoṽṛtti sugatas
tamovṛttiḥ kvāpi tritaya rahitaḥ kvāpi ca punaḥ |
kadā cit saṁsārī śrutipatha vihārī kva cid aho
munir na vyāmoḥaṁ bhajati guru dīkṣākṣatataṁ ||
12. Kadā cit mauna staḥ kva cid api ca vāgvādanirataḥ
kadā cit sānandaṁ hasitar abhasas tyakta vacanaḥ |
kadā cit lokānāṁ vyava hṛtisamā lokana paro
munir na vyāmoḥaṁ bhajati guru dīkṣākṣatataṁ ||
13. Kadā cic chaktīnāṁ vikaca mukha padmeṣu kamalaṁ
kṣīpaṁ stāsāṁ kvāpi svayam api ca gṛhan svamukhataḥ |
tad advaitaṁ rūpaṁ nija para vihīnaṁ prakāṣayan
munir na vyāmoḥaṁ bhajati guru dīkṣākṣatataṁ ||
14. Kva cic chaivaiḥ sārthaṁ kva cid api ca śāktaiḥ saha vasan
kadā viṣṇor bhaktaiḥ kva cid api ca sauraiḥ saha vasan |
kadā gāṇāpatyair gatas akala bhedo'dvayatayār
munir na vyāmoḥaṁ bhajati guru dīkṣākṣatataṁ ||
15. Nirākāraṁ kvāpi kva cid api ca sākāram amalaṁ
nijaṁ śaivaṁ rūpaṁ vividha guṇa bhedena bahudhā
kadā śvaryaṁ paśyan kim idam iti hṛṣyannapi kadā
munir na vyāmoḥaṁ bhajati guru dīkṣākṣatataṁ ||
16. Kadā dvaitaṁ paśyannakhilam api satyaṁ śivamayam
māhāvākyārthanam avagati samabhyāsa vaśataḥ |
gata dvaitābhāsaḥ śiva śiva śivetyeva vilapan
munir na vyāmoḥaṁ bhajati guru dīkṣākṣatataṁ ||
17. Imāṁ muktāvasthāṁ parama śiva saṁsthāṁ guru kṛpā
sudhā pāṅga vyāpyāṁ sahaja sukha vāpyām anudinam |
muhur majjan majjan bhajati sukṛtaiśven nara varaḥ
sadā tyāgī yogī kavir iti vadantīha kavayaḥ ||

Iti śrīmat parama hasa parivrājakācāryasya śrī govinda bhagavat
pūjya pāda śiṣyasya śrīmaccha kara bhagavataḥ kṛtau
jīvanmuktānanda laharī saṁpūrṇā ||